

[Forsvarsministeren.]

førelse af foranstaltninger, hvoraf jeg har nævnt nogle, drøftes på grundlag af hovedlinjerne i klimaudvalgets betænkning.

Juul-Madsen: Siden vi sidst drøftede de værnepligtiges økonomiske og sociale forhold her i folketinget, er der på flere områder sket forbedringer. Der er således sat en udvikling i gang med hensyn til en forbedring af indkvarteringsforholdene, der er en udvikling i gang med hensyn til en effektivisering af kostforplejnings- og kantinevirksomheden, og der er sket forhøjelser af de kontante ydelser. Disse forbedringer hilser det konservative folkeparti med glæde. Det er da åbenbart, at den moderne teknik og komfort såvel som den stigende levestandard i vort samfund også må komme de værnepligtige til gode under deres uddannelse.

Noget helt andet er imidlertid, om det forslag, socialdemokratiet har fremsat for anden gang med rod i klimaudvalgets betænkning, for så vidt angår den dyreste løsning, skal nyde fremme på den meget kontante måde, som det er forslagsstillernes hensigt. På kort sigt kan forslaget om en soldaterløn på 1.800 kr. med bortfald af de nuværende naturalydelse og andre goder næppe realiseres, som allerede sagt, dels på grund af økonomien, dels fordi en sådan ordning vil kræve en yderligere udbygning af forsvarrets kantinevirksomhed og omlægning af megen anden virksomhed, der under det nugældende system stiller en række ydelser og goder til rådighed for de værnepligtige.

På det lange sigt — og forslagsstillerne erkender jo selv, at der må en længere årrække til for at løse denne opgave — er det vel heller ikke helt overbevisende klarlagt, at det, alle forhold taget i betragtning, er den bedste løsning for de værnepligtige at gå over til kontant aflønning helt og fuldt. Jeg tillader mig i hvert fald at sætte et lille spørgsmålstegn ved, om denne løsning nu også er den bedste for de værnepligtige. Man må jo ikke glemme, at en aflønning med f. eks. 1.800 kr. pr. værnepligtig pr. måned forudsætter, at alle de goder, de har for øjeblikket i form af kost, logi, vask, en del kulturelle goder, frirejser o. lign., bortfalder, og at de værne-

pligtige skal betale skat af indtægten. Man må heller ikke glemme, at det betyder, at de gifte, som i dag har indtægt som almindelige værnepligtige foruden det gode, at deres familie får sociale ydelser i henhold til de regler, der gælder for gifte værnepligtige, i en sådan situation faktisk vil blive ringere stillet end de ugifte værnepligtige. Derfor kan der nok sættes et spørgsmålstegn ved, om dette med en kontant aflønning helt og fuldt, således som socialdemokratiet ønsker det, nu også, når det kommer til stykket, er lykken for de værnepligtige. Jeg har også bemærket mig, at SF i hvert fald sidste år, da forslaget var til behandling første gang, havde en anden opfattelse end socialdemokratiet.

Forholdet er da også, at der, således som forsvarsministeren nævnte, er stor tvivl hos de indkaldte værnepligtige, når sagerne drøftes med dem. Det er klart, at de værnepligtige gerne vil have bedre forhold, det vil vi vel alle gerne, og i mit parti er vi indforstået med, at de værnepligtige i takt med udviklingen skal have bedre forhold. Men jeg synes nok, at man må tillægge forsvarsministerens redegørelse for talsmandsmødet i sommer overordentlig stor vægt, når disse ting drøftes. Når 20 talsmænd ud af 43, der udtaler sig, foretrækker en udbygning af den nuværende ordning med en forhøjelse af lommepengene, der for tiden udgør 270 kr. pr. måned, sammen med en udbygning af de goder, man i øjeblikket har, mens kun 18 går ind for forslaget om de 1.800 kr. og 5 foretrækker en mellemløsning, ja, så kan man naturligvis vurdere en sådan stillingtagen forskelligt, men jeg vil have lov til at sige til den socialdemokratiske ordfører, at det dog vist ikke lader sig gøre at tage en sådan drøftelse til ensidig indtægt for en 100 pct.s kontant aflønning.

Jeg har altså den opfattelse, at der ved drøftelsen af en forbedring af de værnepligtiges vilkår rejser sig en lang, lang række problemer, som må anskues fordomsfrit, og som vi også i det konservative folkeparti fordomsfrit vil tage stilling til. Jeg mener også, at vi meget nøje må overveje, hvilke fordele en udbygning af det nuværende system vil give de værnepligtige som helhed, og hvilke fordele og ulemper der vil være ved at gå over til en kon-